

АКТУАЛІЗАЦІЯ ПРОФІЛАКТИКИ РЕВМАТИЗМУ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Актуальність проблеми використання знань про профілактику ревматизму для розвитку здоров'язбережувальної компетентності вчителя фізичної культури обумовлена необхідністю формування в педагога сучасних уявлень про кардіологічне здоров'я та фактори його порушення. Важливою складовою актуальності є також системні питання життя хворої дитини, які можуть трактуватися в контексті проблематики онтології. Соціальна значущість даної теми також є визначальною для проведення досліджень.

Розвиток здоров'язбережувальної компетентності вчителя фізичної культури з урахуванням знань про профілактику ревматизму, на нашу думку, є процесом, що розкриває актуальні питання онтології в нормі та при різних патологіях. Саме питання буття стають актуальними, постаючи у всій своїй грандіозності та ноуменальності в стані, коли людина торкається меж свого існування на власному досвіді чи споглядає зазначені проблеми в інших.

Про усвідомлення меж свого буття і своєї екзистенції при проходженні через хвороби і страждання вказував один із засновників екзистенційної філософії і психології, видатний лікар і психолог Карл Ясперс. Про це ж говорить і християнська та інші релігійні традиції. Таким чином, проблема ревматизму стосується не тільки суто технологічних питань збереження здоров'я. Це проблема онтологічності людини і визначальних смислів, що необхідно врахувати при формуванні здоров'язбережувальної компетентності.

У своїй педагогічній практиці для формування уявлень про профілактику ревматизму ми використовуємо задачі, аналіз яких проходить індивідуально чи в умовах групової роботи. Завдання розробляються таким чином, щоб у них були актуалізовані основні особливості ревматизму в контексті професійної діяльності педагога. Представляємо зразок такої задачі.

Задача. В успішного учня радикально змінилася поведінка, що призвело до конфліктів з педагогами та однокласниками. Він став агресивним, брутальним, емоційно нестійким, плаксивим, з'явилися страхи, порушення сну і почерку. Значно знизилася успішність. Дитина два місяці тому перенесла тонзиліт та повністю одужала. Вищевказані проблеми з'явилися через місяць після перенесеного тонзиліту.

Проаналізуйте й визначте, на що вказує описаний вище стан дитини – на девіантну поведінку, невихованість чи на формування певної патології? Про яке небезпечне порушення має подумати вчитель? Укажіть його дії в такій ситуації.

Відповідь. Дитина захворіла на ревматизм, який може спочатку проявлятися поведінковими і графологічними порушеннями, психологічними проблемами, соціальною дезадаптацією.

Шлях розвитку здоров'язбережувальної компетентності з використанням задач, які можуть бути об'єднані в системи, дає можливість за відносно нетривалий час актуалізувати в слухачів наявні знання з морфології, біохімії,

психології та основ патології; сформувати нові знання та уявлення про профілактику порушення; поглибити знання в суто професійному напрямі, що дає можливість їх використання при формуванні навчальних програм та методик фізичної підготовки. Крім того, такий підхід актуалізує мислення, робить його інструментальним, а також сприяє розвитку мотивації до навчання та професійного зростання.

Отже, узагальнивши зазначене та наш педагогічний досвід, ми можемо зробити такі висновки.

Ефективна профілактика базується на феноменологічній достовірності й специфічності медико-гігієнічних знань, які в наш час протистоять псевдонауковим фантазіям, поширеним також і в професійному освітньому середовищі. Здатність вчителя відрізнити реальну профілактику від псевдонауки, яка проникає в освітній процес, є важливим аспектом інтелектуального компонента здоров'язбережувальної компетентності.

Для того, щоб профілактика ревматизму була результативною, вона повинна містити в своїй основі базисні знання морфофізіології, біохімії, патології та частково поверхневі уявлення про клініку й особливості психологічних порушень у дітей, які виникають при зазначеній хворобі. За таких умов знання матимуть фундаментальний характер, що визначає також можливість їх усвідомленої технологічної трансформації.

Інноваційною складовою профілактики є формування у вчителя фізичної культури здатності швидко концептуалізувати ситуацію з проблем здоров'я учнів, використовуючи для цього концептуальні матриці, розроблені в медицині, психології і валеології. Зазначений спосіб мислення формується при діалогічній взаємодії, а також при використанні ситуаційних задач, що є ефективними засобами для розвитку здоров'язбережувальної компетентності вчителя фізичної культури. Крім того, це сприяє наскрізному структуруванню теми та розбудові варіативних онтології знань під час самого заняття, а також є передумовою розвитку інструменталізації здоров'язбережувальних знань та формуванню мотивації до практики збереження здоров'я.

Використання під час занять аналізу онтологічних, поведінкових та навчальних проблем хворих на ревматизм дітей впливає на розвиток необхідних для збереження здоров'я психологічних та особистісних якостей вчителя фізичної культури, що стає важливою психологічною складовою його здоров'язбережувальної компетентності. Ревматизм як патологія є специфічним способом буття, яке сприяє розкриттю хворим свої екзистенції, що в свою чергу потребує від вчителя милосердного, делікатного і духовного ставлення до хворої дитини, а також націлює на усвідомлення педагогом своєї екзистенційної сутності.